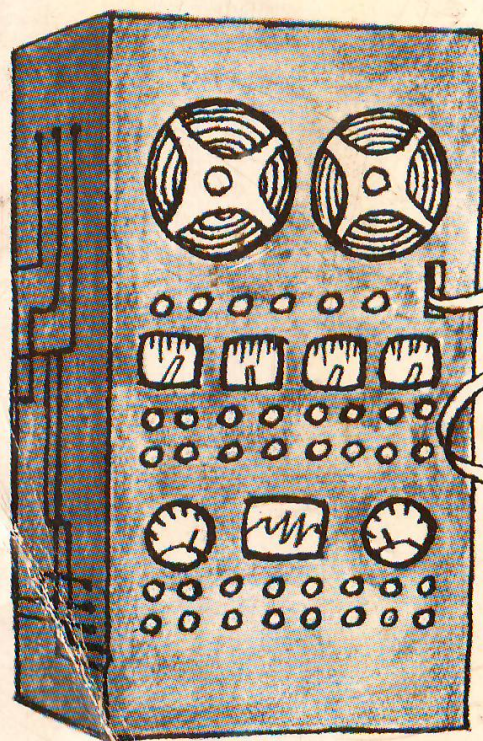
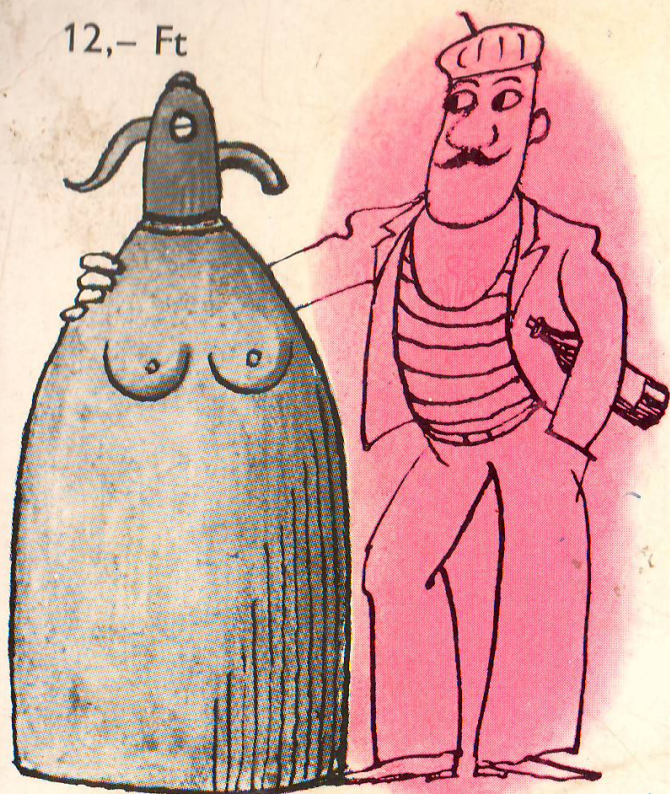
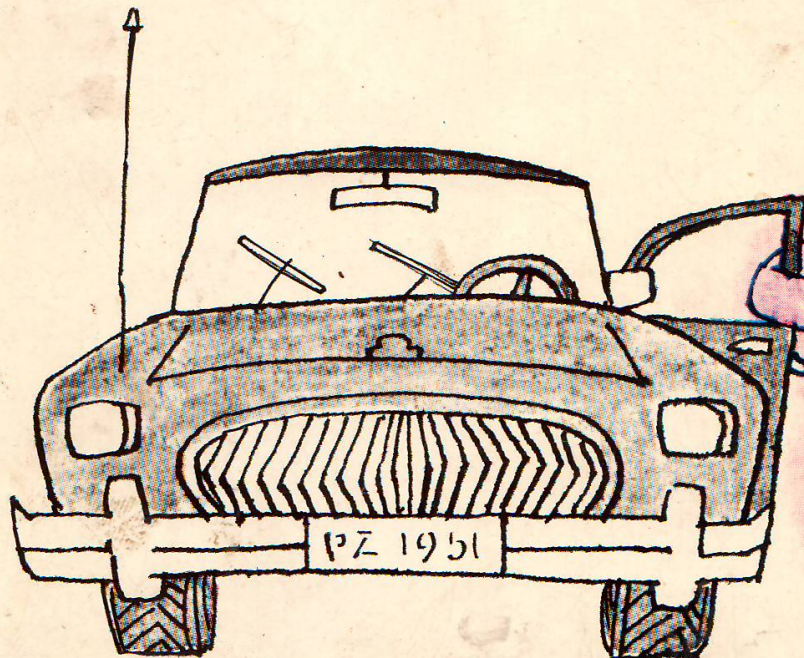
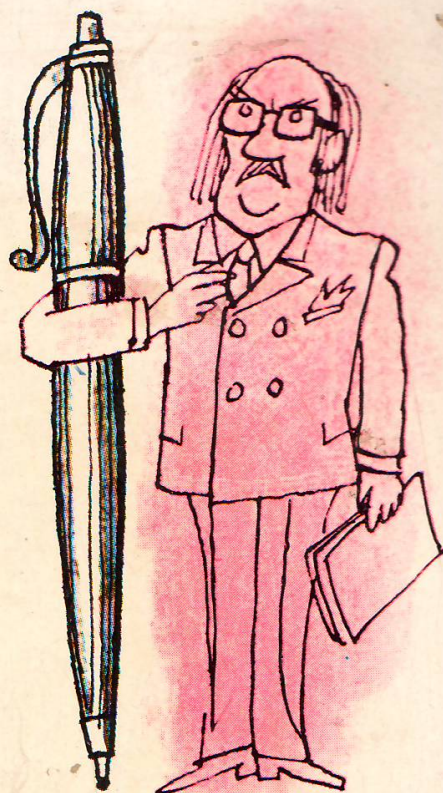
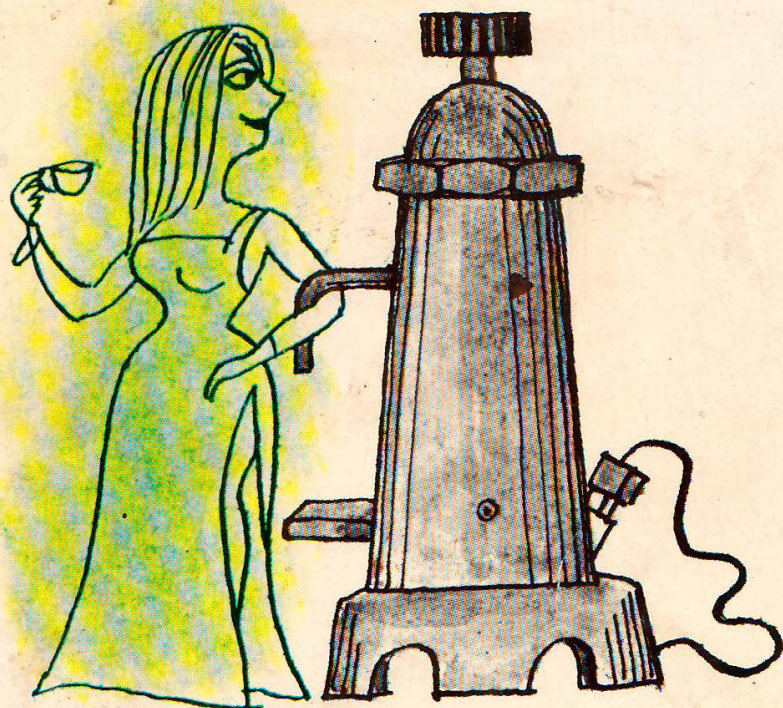

12,- Ft

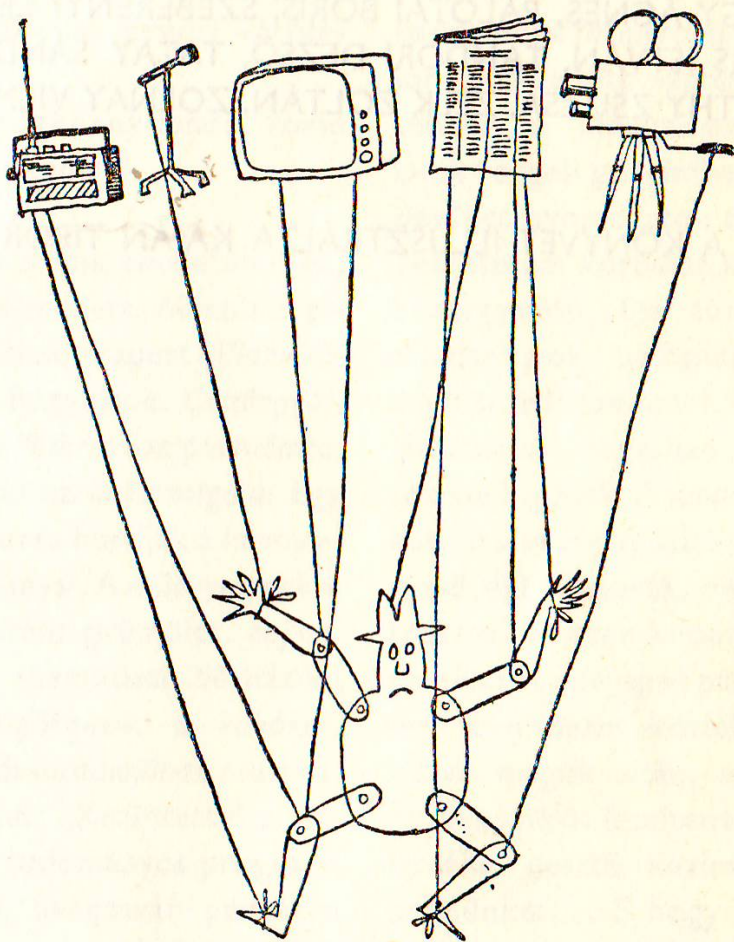

KOZMOSZ

ÉLETTELEN ÉLETTÁRSÁK

ÉLETTELEN ÉLETTÁRSAK

KOZMOSZ KÖNYVEK

SZERKESZTETTE GALSAI PONGRÁC

ÍRTÁK:

ABODY BÉLA, BAJOR NAGY ERNŐ, BARÁNSZKY JÓB LÁSZLÓ, BERTHA BULCSU,
CSÁK GYULA, CSORBA GYŐZŐ, CSURKA ISTVÁN, DÉKÁNY KÁLMÁN, FEHÉR KLÁRA,
FELEKI LÁSZLÓ, FENÁKEL JUDIT, GALSAI PONGRÁC, GÖNCZ ÁRPÁD, GYENES ISTVÁN,
GYURKOVICS TIBOR, HUBAY MIKLÓS, ISZLAI ZOLTÁN, KAPOSY MIKLÓS, KARINTHY
FERENC, KOLOZSVÁRI GRANDPIERRE EMIL, MÁNDY IVÁN, NEMES GYÖRGY, NEMES
LÁSZLÓ, NEMES NAGY ÁGNES, PALOTAI BORIS, SZEBERÉNYI LEHEL, SZÉKELY JÚLIA,
TABI LÁSZLÓ, TAMÁS ISTVÁN, TANDORI DEZSŐ, TATAY SÁNDOR, THIERY ÁRPÁD,
VATHY ZSUZSA, ZELK ZOLTÁN, ZOLNAY VILMOS

A KÖNYVET ILLUSZTRÁLTA KAJÁN TIBOR

© GALSAI PONGRÁC EDITOR, 1983

ÉLETTELEN ÉLETTÁRSÁK

Galsai Pongrác remek dolgot talált ki: megszervezte, hogy a kortárs magyar írók színe-java írjon tárcát korunk valamelyik új találmányáról. Hubay Miklós a rakétákról, Mándy Iván és Bertha Bulcsu a bútorokról, Thiery Árpád az autóról, Karinthy Ferenc a háromszögletű sajtóról, az antennákról, a panaszkönyvről, Szeberényi Lehel a kempingezésről, Tabi László és Tandori Dezső a tévéről, Csurka István a borítékos sorsjegyről, Nemes György a férfiretíkülről, Nemes Nagy Ágnes a füstszintmérőről, Fehér Klára a kuktáról, Kőlozsvári Grandpierre Emil a harisnyanadrágról írt.

A legjobb írásokban az alkotók kitérítik a tárgyak fogalmát, s tárcájukat elreppentve a földtől, valami általános emberi mondanivalóig, megfigyelésig jutnak el – ezzel a kötetet a huszadik század életmód-antológiájává avatják.

A kötetet Kaján Tibor karikatúrái, a legrangosabb írásokkal egyenértékű rajzai illusztrálják.

KOZMOSZ KÖNYVEK

ÉLETTELEN ÉLETTÁRSAK

Szokatlan kérésem van.

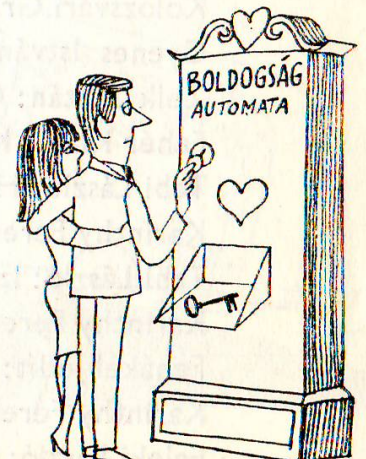
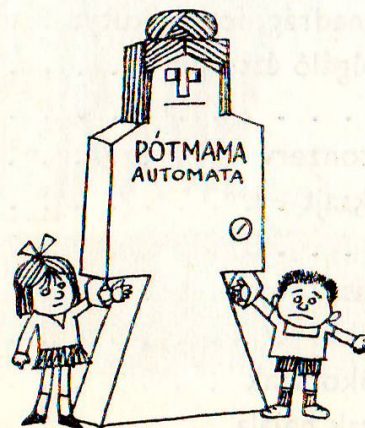
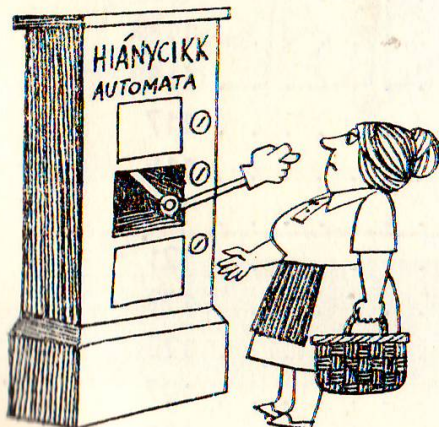
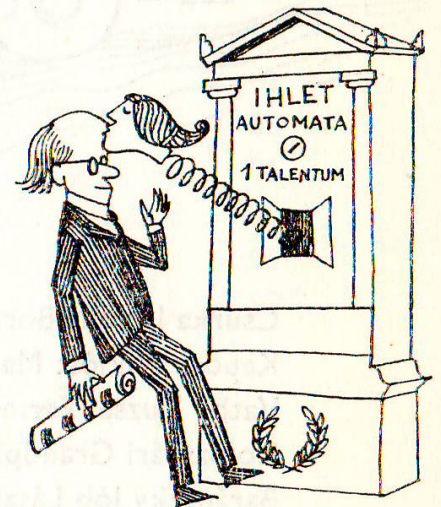
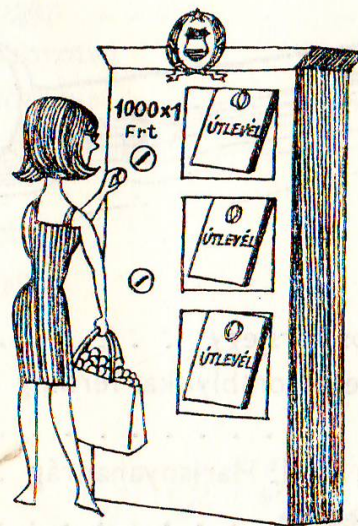
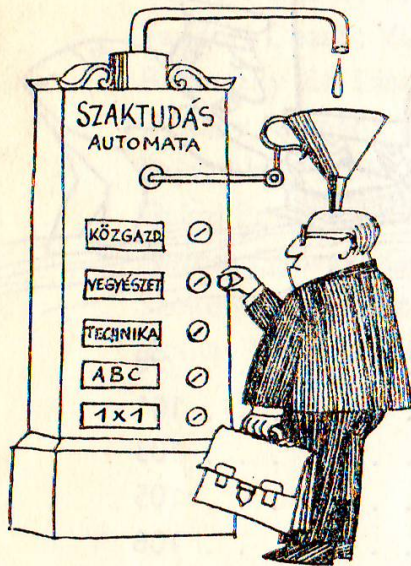
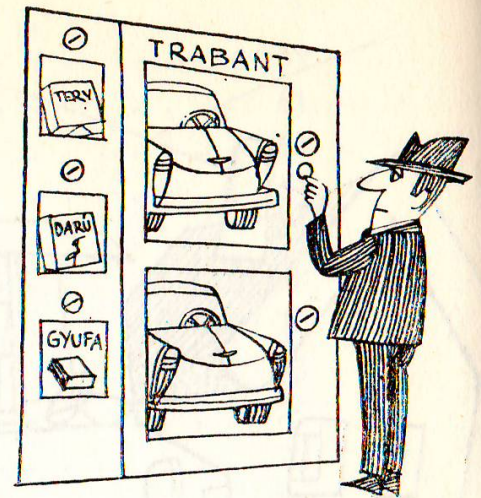
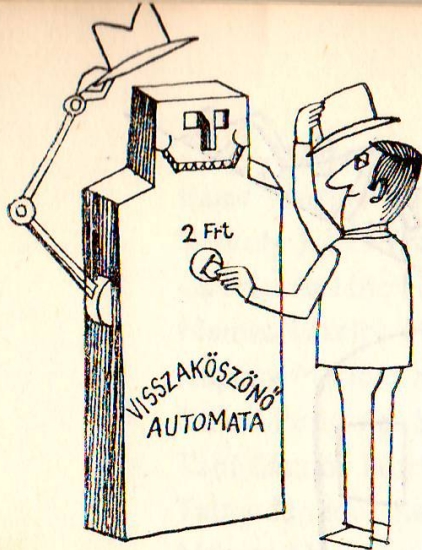
Arra kérem az Olvasót, aki bevezető soraim olvasásával megtisztelt, hogy sürgősen hagyja abba. Tegye le kezéből a könyvet, és nézzen körül. Azon a helyen, ahol éppen tartózkodik. A lakásában, a munkahelyén, a vonaton, az eszpresszóban, a parkban, az orvosi váróteremben.

Tekintetének útját megkönnyítendő, rövid helyzetjelentést adok magamról.

Reggel hét óra.

Egy óbudai *panelház* hetedik emeletén ülök, íróasztalomnál, az ablak mellett. *Műszálas* pizsamában. Ujjaim egy kölcsönkapott *villanyírógép* betűin tétovázna. Rágyújtok. *Gázöngyújtómmal* parázst égetek a *filteres Symphoniámra*. Odalenn most nyitott ki az *önkiszolgáló*. Egy citromsárga *kamionról* sorra hordják a *konténereket*, a reggeli szállítmánnyal. A *műanyag* rekeszekben *zacskós tej*, *mirelit* gyümölcs, *nejloncsirke*, *kólásüvegek*. A szemközti bérházból nagy zörömböléssel kigörgetik a *kukákat*. A szomszédom *sztereó táskarádiójában* most olvassák fel a reggeli híreket: „Kitüntették a magyar—szovjet *úrrepülés* tudományos programjának előkészítőit!” A hangzavar percekre megbénít. Csak nézek magam elé. Előttem, az íróasztalon *ikresített telefonkészülék*, egy csésze kihűlt *neszkávé*, a Lehel piacról származó

kvarcóra, *műbőr* irattartó, különféle *golyóstollak*, *rostirónok*, *automata ceruzák*, egyéb papírpusztító eszközök. A szoba háttérében még a régi bútorok. Legalább ők legyenek hűségesek hozzám. De a karosszék hátára vetve a fiam új korában is viselt, mesterségesen koptatott, bádorgfényű *farmernadrágja*. A dohányzóasztalon ottfelejtett *szpréhenger*. A könyvespolc tetején a megunthatatlan-megunt *televízió*. Ülök reggeli gőzeimben. Kinézek az ablakon, betűket nyomogatok az írógépen, rágyújtok. Tekintetem körbejár élettelen élettársaimon, a tárgyakon. De tudom, hogy a szemem mindannyiok befogadására gyatra műszer. Amit szabad szemmel látok, kevés. Odafele, a láthatatlan magasban ember alkotta égitesetek keringenek, *űrszondák*, *műholdak*, *szputnyikok*, örületes pupillájú gépszemek, mindent figyelő égi kamerák, rejtélyesen tip-tip-tipelő *radarok*, és ezer kilométerekkel alább *szuperszonikus repülőgépek* pásztázzák be az égboltot, légi folyosókon közlekedők, *kondenzcsíkokat* húzva maguk után, amelyek valóságos hidraulikus hálót feszítenek fölénk, egy már-már irreális, ijesztő kézimunkába ejtenek rabul bennünket. . . S hogy mi van a föld mélyén? Azt sem láthatjuk. . . Bámulatba ejtő mindez. És ugyanakkor félelmetes is. Az ember nem elégedett meg a barátságos tárgyak szerény

A VÁROSRÉSZ KÖLTÖZKÖDÉSEI

1.

A bútorok s egyéb holmik után a ház is kocsikra került. A falak, a födéme, a tetőgerendák, a cserepek, az ajtók, az ablakok, a vízcsapok...

A ház is elköltözött, a házak is elköltöztek, a városrész is elköltözött.

Csak néhány öreg fa maradt itt-ott s egy-két foszló héjú, vén szőlőlugas. Az is például, amely alatt gyermekkorom annyi szivárványos óráját töltöttem. Torzan, csapzottan rogyott a törmelék közé, véletlenül le nem szakadt drótszálak tartották még némely ágát a magasban, mint akasztottakat.

Ó, az én házaim, az én hajdani otthonaim is elköltöztek. Egészen kicsi-, majd serdülő- s végül felnőttkorom otthonai.

Az egyik adta a galambokat és a halált. A másik a megaláztatást és a fölemeltetést. A harmadik a nőt és a játékot. A negyedik a háborút és a fészket. Az ötödik és valamennyi a verset.

Előbb ízekre szedték őket, aztán dörmögő gépkocsikra rakták.

Fölépíthetném könnyen ezt is, azt is. De vissza tudnám-e tenni s jó helyre-e vajúzni?

Mert odébbálltak az utcák is. Otthonaim

utcái, az indulások és érkezések, a labdacsaták, lánylesések, a véget nem érő baráti séták, a mentőkocsik és árverési hiénák utcái.

S amik maradtak belőlük, megzavarodtak.

2.

Költöztek aztán, s költöznek még mindig az elgyalult pusztaságra új utcák és új házak, új terek és új parkok. Józanok, világosak, fegyelmezettek.

Tudom mégis, hogy a régiek melegségével, meghittségével, titkaival gazdagon. És táplálnak a mai kölyköknek s ajándékoznak foghatatlan emlékeket ezek a lépcsőházak, lapos tetők, átjárók, teraszok, játszóterek éppúgy, mint a kócos kertek, zegzugos udvarok, padlás-pincés-fáskamrás régiek tették.

3.

Számomra ilyesmit nem adhatnak már.

Az én kedvemért viszont felöltöznek derűbe, s ablakaikba kirakják szemem örömeit. Olyan arcokat, amik túl-túl sokáig éltek a homályban, amik most néznek először felülről lefelé.

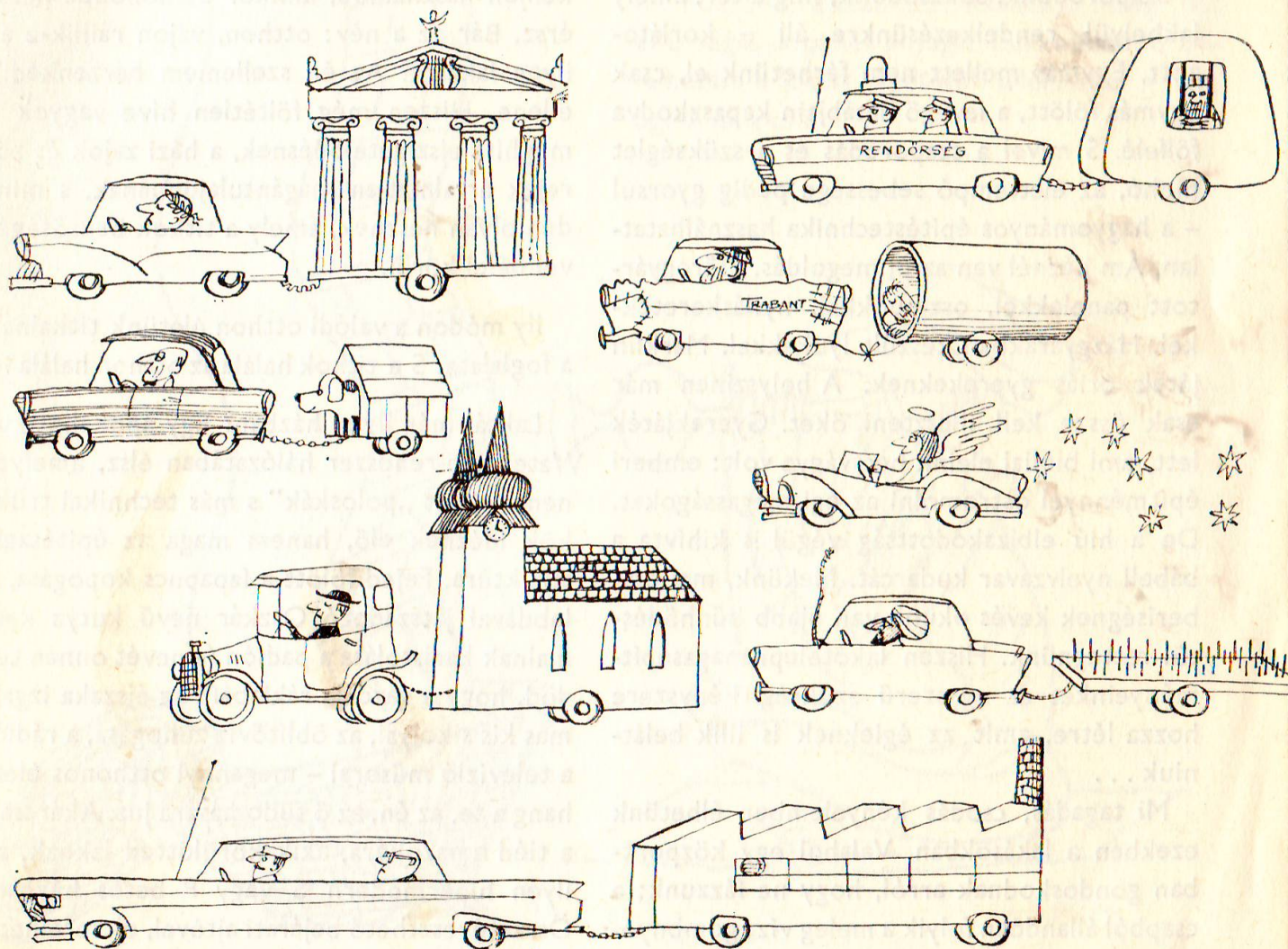
S fő-fő boldogságomat: tündöklő gyermekarcokat; arcom hűséggel-hűtlenséggel szaporodó másait, vérem közeli-távoli bokrainak

virágait. Velük köszöntenek, ha utcáik völgyeibe megyek.

S ettől az új városrész családi lesz, az

enyémé válik, ahogy enyém volt a régi is, amibe vissza-visszalátogathatok kívánságom szerint, ha nagyon erősen magamba nézek.

Csorba Győző

HARISNYANADRÁG

Tárgyak és emberek között élünk. A tárgyak éppúgy beleszólnak az életünkbe, mint az emberek, és csakúgy, mint az emberek, a tárgyak is különbözők. Eszerint szereznek örömet, vagy okoznak bosszúságot. A ruhaneműek állnak a legközelebb hozzánk, sőt nem is állnak, hanem tapadnak.

Nem vitás, hogy szerelmi életünk elválaszthatatlanul összefügg a ruházatunkkal. Igen szerencsés öltözék volt például a tóga vagy az indusok szárija. Egy libbentés, és a férfi máris készen állt a támadásra, a nő viszont – ha időközben el nem szelelt – a támadás kedvező fogadására. A tóga, a szári meg a hasonló ruhadarabok kedveztek a szenvedélynek. Ha egy tógás férfi és egy száris nő összetalálkozott, a szenvedély másodpercek alatt kibontakozhatott.

Gyökeresen más a helyzet a középkor páncélos vitézeivel. Ha a vitéznek megtetszett a nő, előbb iszonyatos csörömpölések közepette le kellett hánynia magáról a karvértet, a mellvértet, a nyakvértet, a combvértet, a hasvértet, a hátvértet, az ágyékvértet, s csak akkor engedhetett szabad folyást szenvedélyes érzelmeinek. Mármint ha a nő türelmetlenségében nem állt odébb. S ez még semmi ahhoz képest, ha a nő szerelmes, a lovag páncélja pedig rozsdás.

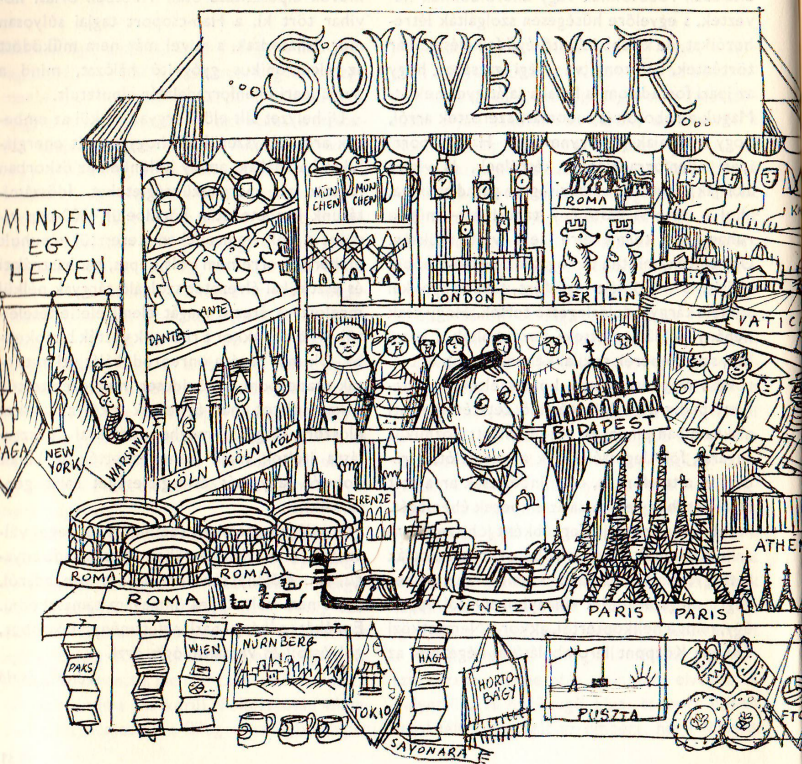
Valami ilyesmi járhatott a fejében annak

a divattervezőnek, aki a harisnyanadrágot kitalálta, és találmányával visszataszigált bennünket a középkorba. A nő harisnyanadrágban úgy fest, mint egy artista. Ez hagyján. De a harisnyanadrág valójában páncél, előnye a középkori vértékkel szemben, hogy nem csörög és nem rozsdásodik be. De éppoly nehéz belőle kihámozni a nőt, mint ahogy vértből a páncélos lovagot.

A kombiné-bugyi-harisnya korszakában hangulatosan erotikus előjáték előzte meg a tulajdonképpeni előjátékot. A szerelmes férfi ittasan simogatta a harisnyát, abban a reményben, hogy tenyere előbb-utóbb rásuhan a harisnya vége és a bugyi közötti bársonyos bőrfelületre. A nő eltolta a kutató kezét, amely erre a felsőbb régiókban keresett foglalkozást, majd ismét alul, s ez így folytatódott mámorító perceként át.

A harisnyanadrágot vagy leveszi a nő, vagy nem veszi le. Kiskapu nincs. Ezzel a ruhadarabbal a finom erotikának befellegzett. Alkudozni kell, mint a bazárban vagy a rossz hírű utcákban. A kiábrándító helyzeten csak az segít, ha a nadrágon lefut a szem, a szerelmes férfi elkapja, és szép lassan legombolyítja az egész nadrágot szerelme tárgyáról. A nadrágtalanítás után kezdődhet a játék, a szeretkezéstmegszépítő romantikus erotika. Bízunk a selejtben.

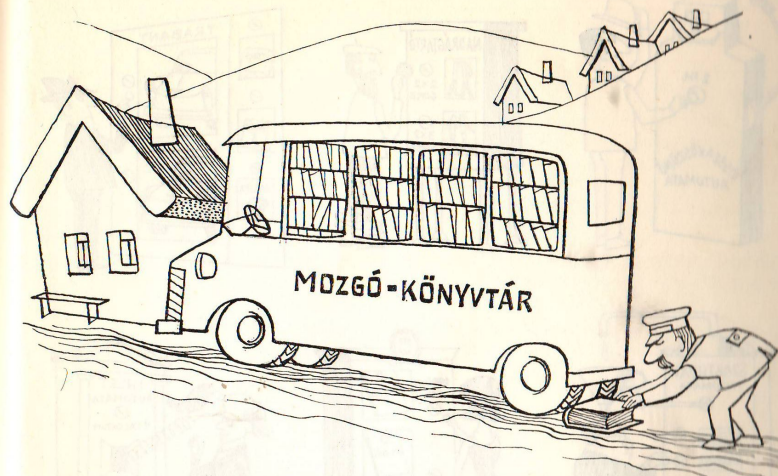
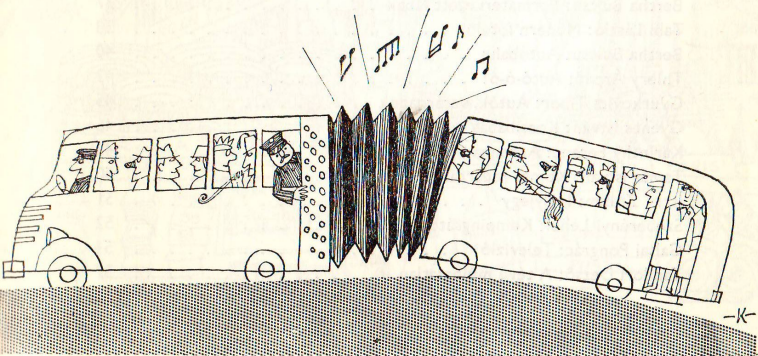
Kolozsvári Grandpierre Emil

SOUVENIR

Galsai Pongrác: Élettelen élettársak	9
Hubay Miklós: Rakéták a világűrbe	9
Tamás István: Űrhajómúzeum	10
Abody Béla: Csészealj	11
Hubay Miklós: Jáma világítja az utat?	12
Tamás István: Helikopter	14
Göncz Árpád: Könnygázbomba	15
Galsai Pongrác: Hangtalan pisztoly	16
Gyurkovics Tibor: Antibébi	17
Csorba Győző: A városrész költőzködései	20
Dékány Kálmán: Toronyház	22
Galsai Pongrác: Páternoszter	25
Bertha Bulcsu: Kultúrotthon	28
Gyák Gyula: Aratás és vetés	30
Iszlai Zoltán: Sittszalag	31
Mándy Iván: Bútorok	33
Galsai Pongrác: Öreg szék	36
Bertha Bulcsu: Formatervezett lábak	37
Tabi László: Modern fotelok	38
Bertha Bulcsu: Autobahn	40
Thiery Árpád: Autó-ó-ó!	43
Gyurkovics Tibor: Autók, vasárnapok	45
Gyenes István: Kocsibabák	46
Karinthy Ferenc: Antenna	48
Tamás István: Komp, radarral	50
Iszlai Zoltán: Helyjegy	51
Szeberényi Lehel: Kempingsátor	52
Galsai Pongrác: Televízió	54
Tandori Dezső: A tévé mulhatatlan	57

Tabi László: A televízió ártalmai	59
Bajor Nagy Ernő: Pletykadoboz	61
Székely Júlia: Tranzisztoros rádió	63
Csurka István: Háttérrádió és kerekasztal	65
Nemes László: Magnó	67
Kaposy Miklós: Képmagnó	68
Galsai Pongrácz: Számláló telefon	70
Tabi László: Ikertelefon	73
Tatay Sándor: Rendteremtő eszközök	75
Nemes Nagy Ágnes: Fűstsintmérő	77
Palotai Boris: Frizsider	79
Tandori Dezső: Villanykályha	80
Tandori Dezső: Villanyírógép	82
Baránszky Jób László: Önborotva	84
Dékány Kálmán: Villanyborotva	86
Bajor Nagy Ernő: Időmérő eszközök	88
Galsai Pongrácz: Kvarc	91
Nemes György: Golyóstoll	93
Székely Júlia: Pisztolyhegyező	95
Zolnay Vilmos: Kuka	97

Csurka István: Borítékos sorsjegy	98
Kaposy Miklós: Mandzsettagomblyukas férfinag	101
Vathy Zuzsa: Farmer	103
Kolozsvári Grandpierre Emil: Harisnyanadrág	105
Baránszky Jób László: Fecske	106
Nemes György: Férfiretikül	108
Nemes György: Cipzár	110
Kolozsvári Grandpierre Emil: Dezodor	112
Gyenes István: Forrónadrág, forró kutya	113
Zelk Zoltán: Önkiszolgáló étterem	115
Fehér Klára: Kukta	117
Tabi László: Halászlékonzerv	118
Karinthy Ferenc: Cikksajt	120
Tabi László: Izotóp	121
Karinthy Ferenc: Panaszkönyv	123
Fenákel Judit: Hiánycikk	125
Karinthy Ferenc: Gépkorszak	127
Feleki László: A tárgyak halála	130